1 W0 2643

2643

KWESTIONARIUSZ

b. jeńca - internowanego - więźnia - "lagernika" - zesłańca w Z.S.R.R.

1. DANE OSOBISTE /Imię, nazwisko, stopień, wiek, zawód i stan cywilny/.

Bazyli Wacław Dworzak, kanonier, 25.XII.1898r.
buchalter, dyrektor fabryki włókienniczej,
żonaty.

2. DATA I OKOLICZNOŚCI ZAARESZTOWANIA /aresztowany dn. 14.I.40r. o godz. 23-ej w mieszkaniu, po przeprowadzeniu gruntownej rewizji w poszukiwaniu/ jak dokładnie/ Czy przy tej okazji zabrano: dowód osobisty, książkę wojskową, świadectwa naukowe, zaświadczenia z poprzednich prac, fotografje, radioodbiornik i t.p.

Aresztowany został przez organa N.K.W.D.

3. NAZWA OBOZU /więzienia - miejsca przymusowych robót/:

1/. Więzienie w Białymstoku
2/. Obóz pracy - port Warjan-Mar /ujście rzeki Pieczory/.

4. OPIS OBOZU WIĘZIENIA itp. /teren, budynki, warunki mieszkaniowe, hygiena/

Ogrodzony w celi pojedynczej, złpni umyślnych 3. Zamnami zamknięci. Zupełny brak mydła, pościeli, ręczników i koszule. Wszystkim pierwsze dezynfekcja, inwazja i przechodzka. 23.XII 40-cela zgęsta 101 - stan 117. Owiele gorsze warunki niż w celi pojedynczej. Temperatura wody 6 mm. cela 135 - 1½ deski na jednego do spania. Po wykrach epidemii tyfusu pozostałem tylko 65. Warunki lepsze. Wytępiono wszy. Po wykrach cela 112 - stan 191. Temperatura i mokra wszy. 26 - 4 l. Dymienie dla obozu pracy. Kąpiemy się bez wody i jedzenia do każdej kolei. Od Kazyry do Nadjan-ellary. Przedstawiono w trzeciej na przejrzewanie pracy. Pracuję w Lebacie obóz pracy - Chodzimy drewniany /8 - wkład kapusty/ 20x15 mp. - 280 osób. 3-ch piętrowe nary. Warunki bardzo ciężkie. - Hygiena - zadna.

5. OKOŁO JEŃCÓW, WIĘŹNIÓW, ZESŁAŃCÓW /Narodowość, kategoria przestępstw, poziom umysłowy i moralny, wzajemne stosunki i t.d./ Polacy, Białorusini i wszystkie narodowości. Z obywateli polskich większość polityczni - za przekroczenie granicy. Rozumie 60% terminologia - zanik większym umysłowym - wielu rodzin. Dużo inteligencji, na ogół dobry u każdego kiry. z bardzo małym wyjątkiem. Tak samo i moralny. Wzajemne stosunki wśród Polaków - możliwe, a nawet dobre, w odróżnieniu od Ukraińców wchodzących w skład brygady.

6. ŻYCIE W OBOZIE WIĘZIENIU, i. tp. /przebieg przeciętnego dnia, warunki pracy, normy, wynagrodzenie, wyżywienie, ubranie, życie koleżeńskie i kulturalne i t.d./ Pobudka o 4.30 - zawód. Praca na mrozie wszelkim i w przeciętnym - nakaz dzienny - 1000 - 1200 gr. Ciężka. Bez względu na pogodę w przeciągu 12 godzin. /13-1=12/. Ubranie 6 kieszeniowe do pracy. Zupełnie nie do wytrzymania. Wyżywienie w zależności od % wykonania normy na ogół bardzo złe. Wynagrodzenie prawie żadne od 5 do 13 rubli na miesiąc. Ubranie w większości uszkodzone i zdarte. Oświata sprowadza się do zerwania od rodzin. Życie koleżeńskie - zależne od ludzi - ogólnie osób należących do brygady a w pracy między od inteligencji brygadzistów. Kulturalne zerwane. Na ogół b. poprawne. Życie koleżeńskie zadne. Zupełny brak czasu i możliwości.

7. STOSUNEK WŁADZ NKWD DO POLAKÓW /Sposób badania, tortury, kary, propaganda komunistyczna, informacja o Polsce i t.d.

Przy badaniu przesłuchiwali z którymi z prowadzili badania w sposób obraźliwy i z wyzwiskami, groźbami i t.p. Z wyjątkiem /na mnie zdziwieniem/ zupełnie prawdziwy. Poza obelgami i groźbami stosowano zastraszanie do fizycznych: nieludzkie i wszelkie metody badania nie przestępstw wiązane z ludźmi: zakończenie przy wadzie wyłody zdania błędny, który zachowywał się na wolności: wielkie badania przez N.K.W.D. bardzo obfite. Naczelnicy obu razy byli Żydzi rosyjscy Berezin. Wielkie płakszenia zarządzały się na kartkach kroku: przy kartce wkazywać się polacy na znaki. Całkowicie wyzwiska z czci: wiem nadawały się do zdzierania do najgorszych zawodów, różnych zawodów prowadzić pełnych prowokacyjnych. Wielkimi groźbami starali się zwabić jednych Polaków w każdą prowokację i po wydobyciu nie wyciągnięcia jak najdalej idące. Propagandy komunistycznej nie prowadzili z braku czasu bo rozładowali: na zabiegach, zdarzeń odbywał się bez przerwy. Informacji o Polsce w mnie wiedzieli nie zdawali.

8. POMOC LEKARSKA, SZPITALE, ŚMIERTELNOŚĆ, /Wymienić nazwiska zmarłych/.

Pomoc lekarska w wszystkim - prawie zadna. W obozie raczej nie. Traktowanie chorych, wyzywanie, warunki zamieszkania zupełnie opłakane. Personel rosyjski i polski. Zmarło 3. na zwykły i zapalenie płuc. Nazwisk nie pamiętam.

9. CZY I JAKA BYŁA ŁĄCZNOŚĆ Z KRAJEM I RODZINĄ.

Wiersze zostało tylko dalsza rodzina z którą radzej Czerwińscy nie utrzymali i nie wolno było pisać. Żona została w roku czerwca 1941 r. wywieziona do ZSSR.

10. KIEDY ZOSTAŁ ZWOLNIONY I W JAKI SPOSOB DOSTAŁ SIĘ DO ARMII.

Zwolniony 26. V. 1942 r. do Tocka odbyłem drogą na własny wyjazd o głodzie i chłodzie.

M.D., dnia 2/III-43 r.

/podpis/